

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 27.2.2008
COM(2008) 113 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

για την καινοτομία και την αειφορία των δασικών βιομηχανιών στην ΕΕ

Συνεισφορά στη στρατηγική της ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση

{SEC(2008) 262}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Νέες προκλήσεις για τις δασικές βιομηχανίες της ΕΕ	3
3.	Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για να αυξηθεί η αειφόρος ανταγωνιστικότητα των δασικών βιομηχανιών της ΕΕ	7
3.1.	Γενικοί στόχοι	7
3.2.	Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των δασικών βιομηχανιών της ΕΕ.....	8

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι βιομηχανίες παραγωγής πολτού, χαρτιού, χαρτιού συσκευασίας και οι βιομηχανίες επεξεργασίας ξύλου, όπως πριονιστήρια και βιομηχανίες πετασμάτων με βάση το ξύλο, έχουν κοινούς παρονομαστές ως προς τις κύριες πρώτες ύλες που χρησιμοποιούν: ξύλο ή ανακτηθέν χαρτί και ξύλο. Επομένως, χρησιμοποιείται η έννοια των «δασικών βιομηχανιών». Στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και εξειδικευμένοι τομείς όπως ο φελλός και η τυπογραφική βιομηχανία. Στο πλαίσιο της αλυσίδας αξίας από το δάσος έως τα τελικά προϊόντα, η ανταγωνιστικότητα των ενδιάμεσων σταδίων της παραγωγής παρέχει πλεονεκτήματα για τα άλλα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας. Για παράδειγμα, η ανταγωνιστική παραγωγή δασικών προϊόντων αυξάνει την ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών ξύλου και χαρτιού.

Οι δασικές βιομηχανίες, με αξία παραγωγής 365 δισεκατομμύρια ευρώ και προστιθέμενη αξία περίπου 120 δισεκατομμυρίων ευρώ, περιλαμβάνουν πάνω από 3 εκατομμύρια θέσεις εργασίας σε 344.000 επιχειρήσεις. Πολλά τμήματα των βιομηχανιών αυτών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της αειφόρου απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές.

Οι δασικές βιομηχανίες στην ΕΕ είναι γενικά ανταγωνιστικές και σημειώνουν πολύ καλές τεχνικές και εμπορικές επιδόσεις. Οι κλάδοι του πολτού και του χαρτιού, της επεξεργασίας ξύλου και της τυπογραφίας βρίσκονται στην παγκόσμια πρωτοπορία σε πολλούς τομείς. Εν τούτοις, ο κλάδος αντιμετωπίζει ορισμένες προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στις πρώτες ύλες, την ανάγκη μείωσης της εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, την καινοτομία, το εμπόριο και την ενημέρωση σχετικά με τα προϊόντα των δασικών βιομηχανιών. Επιπροσθέτως, στους τομείς της επεξεργασίας ξύλου και της τυπογραφίας οι ΜΜΕ καταλαμβάνουν σημαντικότερη διάσταση.

Η παρούσα ανακοίνωση για την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία και την αειφορία των δασικών βιομηχανιών αποτελεί ένα περαιτέρω βήμα για την εφαρμογή της στρατηγικής βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ που περιγράφεται στην ανακοίνωση την οποία εξέδωσε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2005¹. Σε αυτήν εξαγγέλλεται σειρά τομεακών πρωτοβουλιών στις οποίες περιλαμβάνεται μια ανακοίνωση για τις εν λόγω βιομηχανίες.

Οι προτεινόμενες ενέργειες είναι συμπληρωματικές του κοινοτικού σχεδίου δράσης για τα δάση², που εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 2006, και του στόχου του που αφορά τη βελτίωση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας του δασικού κλάδου. Οι εν λόγω ενέργειες υποβλήθηκαν σε δημόσια διαβούλευση και επανεξετάστηκαν από τη συμβουλευτική επιτροπή για την κοινοτική πολιτική στον τομέα της δασοκομίας και των δασικών βιομηχανιών.

2. ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

α) Πρόσβαση στις πρώτες ύλες

Δεδομένου ότι οι δασικές βιομηχανίες χρησιμοποιούν μεγάλες ποσότητες ξύλου, η διαθεσιμότητα ξυλείας σε ανταγωνιστική τιμή αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επίδοσή τους. Η ξυλεία είναι το υψηλότερο στοιχείο κόστους για πολλές από τις βιομηχανίες αυτές. Στη χαρτοβιομηχανία, πάνω από το 30% του συνολικού κόστους αφορούν το ξύλο· στα πριονιστήρια το ποσοστό είναι 65 - 70%. Επομένως, είναι πολύ σημαντικό να αυξηθεί η εγχώρια προσφορά και να αποφεύγονται οι περιορισμοί των εισαγωγών ξυλείας.

¹ COM (2005) 474 τελικό.

² COM (2006) 302 τελικό.

Η βάση της ξυλείας ως πρώτης ύλης για τις δασικές βιομηχανίες ανανεώνεται με την επαναφύτευση και τη φυσική αναγέννηση των δασών. Υπάρχει δυνατότητα αύξησης της εγχώριας προσφοράς ξυλείας μέσω του πλαισίου αειφόρου διαχείρισης των δασών³. Οι αγορές ξυλείας πρέπει να λειτουργούν αποτελεσματικά και η προσφορά πρέπει να αυξηθεί μέσω της ενεργού συμμετοχής των ιδιοκτητών δασών, μεταξύ άλλων. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να διευκολυνθεί το εμπόριο ξυλείας ως πρώτης ύλης, δεδομένου ότι οι εισαγωγές στρογγυλής ξυλείας αντιπροσωπεύουν περίπου το 10 % της συνολικής προσφοράς ξυλείας στις δασικές βιομηχανίες της ΕΕ.

Λόγω της αυξανόμενης πίεσης στις πρωτογενείς πρώτες ύλες αυξάνεται η χρήση ανακτηθεισών πρώτων υλών. Σήμερα, το ήμισυ περίπου της παραγωγής χαρτιού στην ΕΕ προέρχεται από ανακτηθέν χαρτί, δηλαδή έχει σημειωθεί αύξηση κατά 25% από το 1998. Η ανάκτηση και η ανακύκλωση χαρτιού, σε συνδυασμό με την αυξημένη αποδοτικότητα της επεξεργασίας, κατέστησαν δυνατό να αυξηθεί σημαντικά η παραγωγή χωρίς χρήση περισσότερης νέας ξυλείας. Μια σύμπραξη βιομηχανιών παραγωγής, μετατροπής και ανακύκλωσης χαρτιού, εκδοτών, τυπογράφων και κατασκευαστών μελάνης και κόλλας⁴ στοχεύει στην αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης του χαρτιού και στη βελτίωση της ποιότητας και της ικανότητας ανακύκλωσης του ανακτηθέντος χαρτιού. Η αποτελεσματικότερη συλλογή, την οποία θα προωθήσουν οι δημόσιες αρχές, θα ενισχύσει επίσης την ανάπτυξη οικονομικά αποδοτικότερων και φιλικών προς το περιβάλλον δραστηριοτήτων, ενώ θα συμβάλει στην ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ στον τομέα αυτόν. Το ανακτηθέν ξύλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κατασκευή πολλών πετασμάτων, ιδίως πετασμάτων από μορισανίδες και ινοσανίδες μέσης πυκνότητας. Εν τούτοις, το ξύλο δεν ανακτάται στον ίδιο βαθμό με το χαρτί, λόγω της πιο μακρόχρονης χρήσης του και της απόρριψής του σε διαφορετικά σημεία.

Περαιτέρω, ο αυξανόμενος ανταγωνισμός για το ξύλο ως πρώτη ύλη πρέπει να συνεκτιμάται σε διαφορετικά πλαίσια πολιτικής, όπως το ξύλο για ανανεώσιμη ενέργεια, οι ανάγκες βιοποικιλότητας, οι δραστηριότητες αναψυχής και άλλες κοινωνικές δραστηριότητες. Η αυξανόμενη ζήτηση ανανεώσιμης ενέργειας συνεχίζει να αυξάνει τον ανταγωνισμό για το ξύλο, ιδίως στους τομείς των πετασμάτων από ξύλο και του πολτού. Η αυξημένη ζήτηση δεν καλύπτεται πάντα από ανάλογη αύξηση της προσφοράς, οδηγώντας σε αύξηση του κόστους. Σε ανταπόκριση προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2007, η Επιτροπή ρυθμίζει αυτό το θέμα με την πρότασή της, της 23ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές⁵. Η πρόταση αναγνωρίζει πλήρως το γεγονός ότι η βιομάζα δεν χρησιμοποιείται μόνο για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αλλά και για άλλους σκοπούς και καλεί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να δώσουν προσοχή στις διαφορετικές χρήσεις στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων δράσης και στη γενική παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων.

Η παράνομη υλοτομία και η σχετική επεξεργασία και εμπόριο προϊόντων ξυλείας υπονομεύουν τις νόμιμες δασικές βιομηχανίες και τις νόμιμες βιοποριστικές δραστηριότητες καθώς δημιουργούν περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα, «ρίχνουν» τις τιμές και προβάλλουν αρνητική εικόνα του κλάδου. Το σχέδιο δράσης της ΕΕ με τίτλο FLEGT (Forest Law Enforcement, Governance and Trade - επιβολή της δασικής νομοθεσίας, διακυβέρνηση και εμπόριο) αντιμετωπίζει αυτές τις ανησυχίες με μέτρα που αφορούν τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση.

³ όπως ορίστηκε στην υπουργική διάσκεψη για την προστασία των δασών στην Ευρώπη - Ψηφίσματα της Λισαβόνας και της Βιέννης για την αειφόρο διαχείριση των δασών.

⁴ Ευρωπαϊκή δήλωση για την ανάκτηση χαρτιού

⁵ COM (2008) 19 τελικό.

β) Ο αντίκτυπος των πολιτικών για την κλιματική αλλαγή

Επιπλέον, μια αειφόρος και αποτελεσματική δασική πολιτική αυξάνει τη συμβολή των δασών στη μείωση των συγκεντρώσεων αερίων θερμοκηπίου. Επιπροσθέτως, τα προϊόντα χαρτιού και ξύλου παρέχουν επιπλέον αποθήκευση για τον άνθρακα που αφαιρείται από τα δάση, ενώ η αυξανόμενη ανακύκλωση του χαρτιού και του ξύλου, που αντικαθιστά τη διάθεσή τους ως απορριμμάτων, παρατείνει την ικανότητα των προϊόντων ξύλου να συγκρατούν τον άνθρακα.

Ταυτόχρονα, οι πολιτικές της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην παραγωγή πολτού, χαρτιού και μερικών πετασμάτων από ξύλο, λόγω των ενεργοβόρων διαδικασιών που συνεπάγεται η παραγωγή. Τα καύσιμα και η ηλεκτρική ενέργεια αντιπροσωπεύουν μεταξύ 13% και 18% του κόστους μεταποίησης πολτού και χαρτιού στην ΕΕ. Οι χαρτοποιίες καταναλώνουν πολλή ενέργεια, αλλά οι χημικές βιομηχανίες χαρτοπολτού μπορούν να παράγουν ωφέλιμη ενέργεια. Περίπου το ήμισυ της πρωτογενούς ενέργειας που χρησιμοποιείται παράγεται από τις βιομηχανίες αυτές από βιομάζα ξύλου. Στα πριονιστήρια και στη βιομηχανία πετασμάτων από ξύλο υπάρχει επίσης υψηλή ενεργειακή αυτάρκεια για τη θερμότητα, παρά το ότι συχνά η ηλεκτρική ενέργεια προέρχεται από εξωτερικούς προμηθευτές. Αντιθέτως, οι βιομηχανίες μηχανικής παραγωγής χαρτοπολτού και χαρτιού εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από εξωτερική ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο. Οι πρόσφατες ανατιμήσεις αυτών των ειδών ενέργειας είχαν σημαντικό αντίκτυπο στις εν λόγω βιομηχανίες.

Στους λόγους των αυξήσεων των τιμών περιλαμβάνονται το υψηλότερο κόστος των πρωτογενών καυσίμων, η ανάγκη συμβολής στη μείωση της εκπομπής αερίων θερμοκηπίου και η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας⁶. Το υψηλό κόστος αποτελεί πρόκληση για την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας και επιτείνει την ανάγκη για περαιτέρω απελευθέρωση της αγοράς και για πολιτικές ενεργειακής αποδοτικότητας, ώστε να καταστεί η Ευρώπη ελκυστικότερη για επενδύσεις του κλάδου. Η τρίτη δέσμη μέτρων για την ενέργεια⁷ που τέθηκε σε εφαρμογή το Σεπτέμβριο του 2007 για μια ανταγωνιστική και αποδοτική αγορά ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου αποτελεί πολύτιμη συμβολή.

Ως υπεύθυνες υψηλών εκπομπών CO₂, οι δασικές βιομηχανίες οφείλουν να συμβάλουν σημαντικά στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Οι βιομηχανίες αυτές πρέπει να επιτύχουν υψηλές περιβαλλοντικές επιδόσεις και ενεργειακή αποδοτικότητα χωρίς να μειωθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Δεν είναι συμφέρον για την Ευρωπαϊκή Ένωση να μετακινηθεί, στο μέλλον, η παραγωγή σε χώρες με λιγότερο αυστηρά όρια εκπομπής («διαρροή διοξειδίου του άνθρακα»), δεδομένου ότι αυτό θα επέφερε αρνητικές περιβαλλοντικές και οικονομικές συνέπειες. Για το λόγο αυτό, στη δέσμη δράσης της Επιτροπής για την κλιματική αλλαγή και την ανανεώσιμη ενέργεια⁸ αναγνωρίζεται και ρυθμίζεται η ειδική κατάσταση των ενεργοβόρων βιομηχανιών. Η δέσμη ορίζει σαφή κριτήρια για τον προσδιορισμό των ενεργοβόρων βιομηχανιών που είναι πιθανόν να εκτεθούν στον κίνδυνο διαρροής διοξειδίου του άνθρακα. Η Επιτροπή θα καθορίσει τους κλάδους ή επιμέρους κλάδους που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή· στους κλάδους αυτούς θα χορηγηθούν δωρεάν δικαιώματα εκπομπής έως και κατά 100%, συνεκτιμώντας τις πλέον αποτελεσματικές τεχνικές. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα κρίνει κατά πόσον οι δασικές βιομηχανίες πληρούν τις προϋποθέσεις της εν λόγω μεταχείρισης. Με βάση τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για μια παγκόσμια συμφωνία όσον αφορά την κλιματική αλλαγή μετά το 2012, η Επιτροπή θα εκτιμήσει περαιτέρω την κατάσταση των ενεργοβόρων βιομηχανιών και ενδέχεται να προτείνει προσαρμογές, ιδίως

⁶ COM (2006) 841 τελικό.

⁷ COM (2007)528, COM(2007)529, COM(2007)530, COM(2007)531, COM(2007)532.

⁸ ιδίως COM (2008) 16 τελικό.

όσον αφορά την ελεύθερη διάθεση ή τη συμπερίληψη εισαγόμενων προϊόντων στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ.

Οι τομεακές συμφωνίες που βασίζονται σε ειδικούς όρους για τον κλάδο μπορούν να ενθαρρύνουν τη δράση για μείωση των εκπομπών σε διεθνές επίπεδο. Τέτοιου είδους τομεακές συμφωνίες αναμένεται να οδηγήσουν σε μειώσεις των συνολικών εκπομπών στο βαθμό που απαιτείται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρέπει να μπορούν να υποβληθούν σε παρακολούθηση και έλεγχο, καθώς επίσης και να διέπονται από ρυθμίσεις αναγκαστικής εκτέλεσης.

Σήμερα και ολοένα περισσότερο στο μέλλον, οι δασικές βιομηχανίες θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο ως πάροχοι θερμότητας και ηλεκτρισμού και ως παραγωγοί βιοκαυσίμων με βάση το ξύλο, συμβάλλοντας στην αποδοτικότερη χρήση της ξυλείας για ενέργεια και για δασικά προϊόντα. Τα βιοκαύσιμα μπορούν να παράγονται παράλληλα με χημικές ουσίες με βάση το ξύλο και άλλα προϊόντα βιο-διυλιστηρίων. Οι εργασίες της ειδικής ομάδας για τη βιοδιύλιση του Τεχνολογικού Κλιμακίου για το Δασικό Τομέα είναι σημαντικές για να καθοριστούν τα βασικά έργα που χρειάζονται σε αυτό τον τομέα. Ο κλάδος διαθέτει την εμπειρία, την τεχνολογία και την αλυσίδα εφοδιασμού που απαιτούνται για να αποτελέσει μέρος της λύσης της ανανεώσιμης ενέργειας.

γ) Καινοτομία και E&A

Οι αυξημένες επενδύσεις για ΕΤΑ και η καινοτόμος χρήση της τεχνικής και εμπορικής τεχνογνωσίας είναι αναγκαία στοιχεία για την περαιτέρω αύξηση της ανταγωνιστικότητας αυτών των βιομηχανιών.

Το Τεχνολογικό Κλιμάκιο για το Δασικό Τομέα (ΤΚΔΤ) είναι ένα σημαντικό εργαλείο για το συντονισμό των προσπαθειών έρευνας που καταβάλλονται από τον κλάδο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη και αναμένεται να διαδραματίσει μείζονα ρόλο στην ενίσχυση της ικανότητας καινοτομίας του κλάδου. Το ΤΚΔΤ έχει αναπτύξει ένα Θεματολόγιο Στρατηγικής Έρευνας που έχει στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ μέσω της ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και μέσω της βελτίωσης των πρώτων υλών και της ενεργειακής απόδοσης.

Οι βιομηχανίες πολτού, χαρτιού και ξύλου έχουν ωφεληθεί από τις τεχνολογικές εξελίξεις της χημικής βιομηχανίας. Μια παρόμοια συνέργεια υπάρχει μεταξύ της βιομηχανίας μηχανών και των βιομηχανιών πολτού και χαρτιού. Τέτοιες πλεονεκτικές σχέσεις ομαδοποίησης πρέπει να διατηρηθούν.

δ) Εμπόριο και συνεργασία με τρίτες χώρες

Τα περισσότερα τμήματα των δασικών βιομηχανιών αντιμετωπίζουν διεθνή ανταγωνισμό. Ο αριθμός των παραγωγών πολτού, χαρτιού και πετασμάτων και ο αριθμός των πριονιστηρίων και των μονάδων τυπογραφίας που ανταγωνίζονται στην παγκόσμια αγορά αυξάνεται σταθερά. Η αλυσίδα των δασικών βιομηχανιών προσαρμόζεται στην κατάσταση αυτή επικεντρωνόμενη στην αύξηση της παραγωγικότητας και στις επενδύσεις για την ανάπτυξη προϊόντων, την καινοτομία και την έρευνα. Πολλές επιχειρήσεις της ΕΕ δραστηριοποιούνται σε παγκόσμια κλίμακα.

Παρ' όλα αυτά, τα προϊόντα ξύλου και χαρτιού της ΕΕ εξακολουθούν να μη διαθέτουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού όσον αφορά την πρόσβαση σε αγορές τρίτων χωρών, γεγονός που οφείλεται στους υψηλούς δασμολογικούς και μη δασμολογικούς φραγμούς που επιβάλλουν μερικοί εμπορικοί εταίροι.

ε) **Επικοινωνία και ενημέρωση**

Η ζήτηση για χαρτί εκτύπωσης και συσκευασίας αυξάνεται εδώ και πολλά χρόνια και συνδέεται στενά με την αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος. Σε πολλές αγορές οι βιομηχανίες χαρτιού και τυπογραφίας αντιμετωπίζουν αυξανόμενο ανταγωνισμό, μεταξύ άλλων από τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, γεγονός που οδηγεί, ως ένα βαθμό, σε υπερπροσφορά. Τα ηλεκτρονικά και τα έντυπα προϊόντα μπορούν επίσης να αλληλοσυμπληρώνονται. Οι χάρτινες συσκευασίες αντιμετωπίζουν αυξημένο ανταγωνισμό, κυρίως από το πλαστικό.

Η κατά κεφαλήν ζήτηση προϊόντων ξύλου είναι πολύ χαμηλότερη στην ΕΕ απ' ό,τι στη Βόρεια Αμερική ή την Ιαπωνία· αυτό οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στο ότι οι κατοικίες από ξύλο είναι λιγότερο διαδεδομένες. Υπάρχει, πάντως, τεράστιο περιθώριο ανάπτυξης στον τομέα αυτόν πέρα από τις παραδοσιακές περιοχές.

Υπάρχει γενικά ανάγκη να βελτιωθεί η πληροφόρηση για τα δάση και τις δασικές βιομηχανίες, καθώς και για τις ιδιότητες των δασικών προϊόντων. Οι επαγγελματίες χρήστες, όπως και οι καταναλωτές, πρέπει να ενημερώνονται για τα οικονομικά, τεχνικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του ξύλου, μιας πρώτης ύλης που είναι ανανεώσιμη, ανακυκλώσιμη και φιλική προς το κλίμα.

3. ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΑΥΞΗΘΕΙ Η ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

3.1. Γενικοί στόχοι

Στο πλαίσιο της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ και της στρατηγικής της για αειφόρο ανάπτυξη, που στοχεύουν στη δημιουργία καλύτερων βασικών συνθηκών λειτουργίας των μεταποιητικών βιομηχανιών, οι δασικές βιομηχανίες χρησιμεύουν ως παράδειγμα ενός κλάδου που ακολουθεί την εξέλιξη των πολιτικών της ΕΕ. Οι βιομηχανίες αυτές εκσυγχρονίζονται με σταθερό ρυθμό, εκμεταλλευόμενες σωστά τη γνώση και την καινοτομία προκειμένου να εδραιώσουν την αειφορία τους ανταποκρινόμενες, παράλληλα, στις προκλήσεις της ανταγωνιστικότητας.

Λόγω της εξάρτησής τους από πρώτες ύλες, του ρόλου τους στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στον ενεργειακό εφοδιασμό και της υψηλής τους ενεργειακής έντασης, η ολοκληρωμένη δέσμη ενέργειας και κλιματικής αλλαγής της Επιτροπής, της 23ης Ιανουαρίου 2008, έχει άμεση συνάφεια με τις δασικές βιομηχανίες.

Έτσι, οι κατωτέρω στόχοι πολιτικής εξασφαλίζουν μια συνεκτική προσέγγιση για την ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των δασικών βιομηχανιών, ενώ ταυτόχρονα ενσωματώνουν στη βιομηχανική στρατηγική του κλάδου τους στόχους που αφορούν την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια:

- αξιοποίηση των ικανοτήτων σε σχετικούς τομείς και συνέχιση της στήριξης υψηλού επιπέδου καινοτομίας·
- συμβολή στον αειφόρο ενεργειακό εφοδιασμό και προώθηση της αειφόρου διαχείρισης των δασών·
- προώθηση της αειφόρου προσφοράς πρώτων υλών εξασφαλίζοντας, παράλληλα, το θεμιτό ανταγωνισμό·
- περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων κατά τη χρήση πρώτων υλών·

- διευκόλυνση της πλήρους συμμετοχής των δασικών βιομηχανιών στις αγορές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και προμήθειας θερμότητας, ηλεκτρικής ενέργειας και βιοκαυσίμων με βάση το ξύλο.

3.2. Ενέργειες για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των δασικών βιομηχανιών της ΕΕ

α) Πρόσβαση στις πρώτες ύλες

- Πρέπει να διευκολυνθεί η αειφόρος προσφορά πρώτων υλών ξυλείας στις δασικές βιομηχανίες, ώστε η προσφορά και η ζήτηση να συνδυάζονται καλύτερα. Η προσφορά πρώτων υλών ξυλείας για τον κλάδο, καθώς και για τον κλάδο της ενέργειας, μπορεί να αυξηθεί με μια ενεργητική πολιτική αειφόρου διαχείρισης των δασών. Οι υλικοτεχνικές σχέσεις μεταξύ των ιδιοκτητών δασών και της βιομηχανίας πρέπει να βελτιωθούν προκειμένου να διευρυνθεί η προσφορά.
- Το ενδεχόμενο κενό μεταξύ προσφοράς και ζήτησης θα μπορούσε να μετριαστεί αν γινόταν δυνατό να αυξηθεί περαιτέρω η συνολική επιφάνεια των δασών και ο όγκος της ξυλείας μέσω της δάσωσης, της αναδάσωσης και της αυξημένης αξιοποίησης.
- Πρέπει να ενθαρρυνθεί η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς ανακτηθέντος χαρτιού και ξύλου, συμπεριλαμβανομένης της περαιτέρω διεύρυνσης της συμμετοχής του κλάδου, με στόχο να αυξηθεί η χρήση ανακτηθέντος χαρτιού και ξύλου.
- Τα κράτη μέλη και η βιομηχανία πρέπει να προωθούν οικονομικά αποδοτικές λύσεις με ξεχωριστά συστήματα συλλογής χρησιμοποιημένων προϊόντων χαρτιού και ξύλου.
- Είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί η περαιτέρω δέσμευση του κλάδου για μείωση της παράνομης υλοτόμησης και του συναφούς εμπορίου παράνομων προϊόντων ξυλείας⁹. Πρέπει να δοθεί περαιτέρω ενθάρρυνση στην αειφόρο διαχείριση των δασών, π.χ. εφαρμόζοντας πιστοποίηση της διαχείρισης των δασών ή ισοδύναμα συστήματα και ολοκληρωμένες διαδικασίες σύνδεσης της πρώτης ύλης με το τελικό προϊόν (chain of custody) που επιτρέπουν στους καταναλωτές να διακρίνουν τα προϊόντα που προέρχονται από αειφόρους και νόμιμες πηγές.
- Πρέπει να εξισορροπηθεί η χρησιμοποίηση δασικών πόρων για διαφορετικούς σκοπούς. Κατά συνέπεια, η πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές¹⁰ αναγνωρίζει πλήρως το γεγονός ότι η βιομάζα δεν χρησιμοποιείται μόνο για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αλλά και για άλλους σκοπούς και, επομένως, ζητεί από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να δώσουν προσοχή στις διαφορετικές χρήσεις στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων δράσης και στη γενική παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων.

Ενέργειες

1. Καλούνται τα κράτη μέλη, η βιομηχανία και οι ιδιοκτήτες δασών, στο πλαίσιο των εθνικών δασικών προγραμμάτων και παρόμοιων μέτρων και σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης για τα Δάση, να διευκολύνουν και να προωθήσουν τη δάσωση, την αναδάσωση και την ενεργό αειφόρο διαχείριση των δασών, προκειμένου να συμβάλουν στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην αποκατάσταση της βιοποικιλότητας ενώ ταυτόχρονα θα

⁹ Οι κατασκευαστές χάρτινων συσκευασιών για ποτά ανέλαβαν, τον Ιούλιο του 2007, τη δέσμευση να επιτύχουν την κατά 100% ιχνηλασιμότητα του συνόλου του ξύλου που χρησιμοποιείται για μεταποίηση σε παγκόσμιο επίπεδο.

¹⁰ COM (2008) 19 τελικό.

αυξάνεται η προσφορά ξυλείας.

2. Σε συντονισμό με την ομάδα εργασίας ad hoc για την αξιοποίηση των δασικών πόρων, η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο της Μόνιμης Δασικής Επιτροπής, η συμβουλευτική επιτροπή για τα δάση και τις δασικές βιομηχανίες θα διερευνήσει πρόσθετες λύσεις, πέραν της αξιοποίησης, για την πλήρωση του ενδεχόμενου κενού μεταξύ προσφοράς και ζήτησης ξυλείας.

3. Η συμβουλευτική επιτροπή για την κοινοτική πολιτική στον τομέα της δασοκομίας και των δασικών βιομηχανιών θα παρακολουθεί την ανάπτυξη των αγορών και των συστημάτων συλλογής ανακτηθέντος χαρτιού με στόχο να παρέχει συμβουλές σχετικά με την περαιτέρω προώθηση και επέκταση των οικονομικά αποδοτικών και καλής ποιότητας συστημάτων συλλογής.

4. Για να αυξηθεί ο βαθμός ανάκτησης των προϊόντων ξύλου, η Επιτροπή θα διεξαγάγει μελέτη στην οποία θα προσδιορίζονται λύσεις για τη βελτίωση των διαδικασιών συλλογής και την ενθάρρυνση της ανάκτησης από τους καταναλωτές και τους παραγωγούς.

5. Στο πλαίσιο της συμβουλευτικής επιτροπής για τη δασοκομία και τις δασικές βιομηχανίες θα διοργανωθεί στρογγυλή τράπεζα με τις βιομηχανίες, τους εισαγωγείς ξυλείας, τους διανομείς δασικών προϊόντων και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, με σκοπό την ανάπτυξη περαιτέρω μέτρων στον ιδιωτικό τομέα, όπως κώδικες δεοντολογίας, για να αποκλειστεί το εμπόριο και η χρήση παράνομα υλοτομημένης ξυλείας και προϊόντων, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης FLEGT.

6. Οι βιομηχανίες και οι ιδιοκτήτες δασών προτρέπονται να αναλάβουν πρωτοβουλίες που θα βοηθήσουν στην πρόληψη της παράνομης υλοτόμησης και θα προωθήσουν την αειφόρο διαχείριση των δασών. Ενθαρρύνονται οι πρωτοβουλίες τους στους τομείς της πιστοποίησης και ισοδύναμων συστημάτων, καθώς και της επισήμανσης.

7. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα αποσαφηνίσουν την εφαρμογή των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις όσον αφορά τα προϊόντα ξύλου και χαρτιού μέσω της ανταλλαγής ιδεών και εμπειριών ως προς τα εθνικά κριτήρια δημόσιων συμβάσεων για τη νόμιμη και αειφόρο ξυλεία.

8. Καλούνται τα κράτη μέλη και η Επιτροπή να δίνουν προσοχή στις διαφορετικές χρήσεις της βιομάζας όταν εκπονούν τα εθνικά τους σχέδια δράσης καθώς και στο πλαίσιο της γενικής παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

β) Πολιτικές για την κλιματική αλλαγή και περιβαλλοντική νομοθεσία

- Τα δάση και οι δασικές βιομηχανίες έχουν στρατηγικό ρόλο στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, ο οποίος πρέπει να ενισχυθεί.
- Η αποθήκευση άνθρακα στα προϊόντα υλοτομημένης ξυλείας μπορεί να επεκτείνει τα οφέλη από την παγίδευση του άνθρακα που παρέχουν τα δάση· επομένως, ο ρόλος των προϊόντων αυτών στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής πρέπει να αναπτυχθεί.
- Οι επιπτώσεις των πολιτικών για την κλιματική αλλαγή και την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου σε μερικά τμήματα της βιομηχανίας πολτού και χαρτιού είναι σημαντικές. Οι πολιτικές αυτές μπορούν να τονώσουν την καινοτομία και να μεταδώσουν τις αναγκαίες οικονομικές ενδείξεις για την επίτευξη μιας αειφόρου οικονομίας με χαμηλή χρήση άνθρακα κατά τον οικονομικά αποδοτικότερο τρόπο, ενώ ταυτόχρονα θα παρέχουν σε άλλες χώρες με αυξημένη εκπομπή αερίων θερμοκηπίου ένα κίνητρο για τη θέσπιση φιλόδοξων μέτρων μείωσης της εκπομπής, μετά το 2012. Η

πρόταση της Επιτροπής της 23ης Ιανουαρίου για αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ, προβλέπει τα αναγκαία μέτρα τα οποία πρέπει, τώρα, να προετοιμαστούν.

- Η περιβαλλοντική νομοθεσία της Κοινότητας που εφαρμόζεται για τις δασικές βιομηχανίες πρέπει να βασίζεται στην αρχή της αειφόρου ενεργού χρήσης των δασικών πόρων και των παραγωγικών διαδικασιών, με βάση τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές, αφήνοντας περιθώριο για ευέλικτες λύσεις.
- Η οδηγία σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (οδηγία IPPC) και τα σχετικά έγγραφα αναφοράς έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη μέτρων πρόληψης των εκπομπών και ελέγχου στις δασικές βιομηχανίες. Η συνεκτική εφαρμογή αυτής της οδηγίας από τα κράτη μέλη αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την αειφόρο παραγωγή στην ΕΕ. Στην πρόταση οδηγίας της Επιτροπής για τις βιομηχανικές εκπομπές με την οποία συγχωνεύονται η οδηγία IPPC και οι σχετικές τομεακές οδηγίες, ενισχύονται οι «Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές» και οι «Αναδυόμενες Τεχνικές», που έχουν ζωτική σημασία για το συνδυασμό της αειφορίας και της ανταγωνιστικότητας.

Ενέργειες

9. Θα διερευνηθούν τα πλεονεκτήματα και οι προκλήσεις της πρότασης για συμπερίληψη της αποθήκευσης του άνθρακα στα προϊόντα υλοτομημένης ξυλείας ως συμπληρωματικού στοιχείου στις διεθνείς διαπραγματεύσεις για τις πολιτικές σχετικά με την κλιματική αλλαγή μετά το 2012.

10. Η Επιτροπή, μαζί με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις τρίτες χώρες, θα διερευνήσει το ρόλο των τομεακών συμφωνιών που προβλέπουν μειώσεις των συνολικών εκπομπών στο βαθμό που απαιτείται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος και οι οποίες μπορούν να υποβληθούν σε παρακολούθηση και έλεγχο και διέπονται από ρυθμίσεις αναγκαστικής εκτέλεσης. Στις συμφωνίες αυτές θα περιλαμβάνονται μεθοδολογίες βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη συλλογή δεδομένων και τους κύριους δείκτες επίδοσης.

11. Η Επιτροπή θα προετοιμάσει τα μέτρα που ορίζονται στη δέσμη δράσης της 23ης Ιανουαρίου 2008 για την κλιματική αλλαγή και την ανανεώσιμη ενέργεια και αφορούν τις ενεργοβόρους βιομηχανίες, συγκεκριμένα δε θα καθορίσει τους κλάδους ή επιμέρους κλάδους που συνδέονται με τη διαρροή διοξειδίου του άνθρακα και την κατάλληλη διάθεση πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα κρίνει κατά πόσον οι δασικές βιομηχανίες πληρούν τις προϋποθέσεις της εν λόγω μεταχείρισης. Με βάση τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για μια παγκόσμια συμφωνία όσον αφορά την κλιματική αλλαγή μετά το 2012, η Επιτροπή θα εκτιμήσει περαιτέρω την κατάσταση των ενεργοβόρων βιομηχανιών και ενδέχεται να προτείνει προσαρμογές, ιδίως όσον αφορά την ελεύθερη διάθεση ή τη συμπερίληψη εισαγόμενων προϊόντων στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ.

12. Κατά την επανεξέταση, από την Επιτροπή, του εγγράφου αναφοράς για τον πολτό και το χαρτί, θα ζητηθεί η στενή συνεργασία του κλάδου για την ανταλλαγή πληροφοριών. Πρέπει να δοθεί προσοχή στον προσδιορισμό ευέλικτων τεχνικών λύσεων και στη διευκόλυνση της συνεκτικής εφαρμογής από τα κράτη μέλη.

γ) Καινοτομία και E&A

- Το επίπεδο των γνώσεων, της καινοτομίας και της ETA στις δασικές βιομηχανίες πρέπει να αυξηθεί, καθώς επίσης και η ενημέρωση για τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ξύλου.

- Το Θεματολόγιο Στρατηγικής Έρευνας του τεχνολογικού κλιμακίου για το δασικό τομέα ενσωματώνει μια συνεκτική προσέγγιση για τις προτεραιότητες έρευνας που καλύπτει όλη την αλυσίδα αξίας από το ξύλο και τις δευτερεύουσες πρώτες ύλες έως τη μεταποίηση σε πολτό και χαρτί και στις βιομηχανίες επεξεργασίας ξύλου.
- Ο κλάδος θα μπορούσε να ωφεληθεί από προσεγγίσεις ομαδοποίησης που διευκολύνουν τη στενή συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών κοινοτήτων και τελικών χρηστών, προσφέρουν μια πλατφόρμα για την αντιμετώπιση των περιορισμών που υπάρχουν ως προς τους πόρους, λόγω της κατακερματισμένης δομής του κλάδου, και συμβάλλουν στη βελτίωση του δυναμικού των ΜΜΕ για καινοτομία και ανάπτυξη.
- Το δυναμικό αυτών των βιομηχανιών για ανάπτυξη και απασχόληση παρέχει ιδιαίτερες ευκαιρίες για την ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων, αγροτικών και περιφερειακών περιοχών της ΕΕ, όπου συχνά συγκεντρώνονται πολλές σχετικές εξειδικευμένες δεξιότητες.

Ενέργειες

13. Τα κράτη μέλη και ο κλάδος καλούνται να συνεκτιμήσουν το Θεματολόγιο Στρατηγικής Έρευνας στα προγράμματά τους για ΕΤΑ και να προβλέπουν παροχή επαρκούς εκπαίδευσης και κατάρτισης στο δασικό τομέα.

14. Οι δασικές βιομηχανίες μπορούν να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που τους παρουσιάζονται στο 7ο πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ. Συγκεκριμένα, θα δοθεί ενθάρρυνση στις μεθόδους παραγωγής βιοκαυσίμων και βιοτεχνολογικών χημικών από ξύλο και στην αύξηση της αποδοτικότητας με χρήση νέων και ανακτηθεισών ινών και συμπαγούς ξυλείας, καθώς και στην ανάπτυξη προϊόντων και μεθόδων επεξεργασίας για τη συσκευασία, την εκτύπωση και τις κατασκευές.

15. Καλούνται τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες να υιοθετήσουν και να αναπτύξουν την έννοια της «ομαδοποίησης», προκειμένου να αυξηθούν οι υπάρχουσες ανταγωνιστικές συνέργειες και να δημιουργηθούν νέες στην αλυσίδα αξίας των δασικών προϊόντων, ιδίως για τις ΜΜΕ. Το πρόγραμμα ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας για τη διακρατική συνεργασία των ομάδων και την ανάπτυξη στρατηγικών ομαδοποίησης σε τομεακό επίπεδο μπορεί να στηρίζει την προσπάθεια αυτή.

16. Η στήριξη από την πολιτική συνοχής κατά την περίοδο 2007-2013 θα συμβάλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αειφορίας του κλάδου, ιδίως στις πιο μειονεκτικές περιοχές της ΕΕ. Στις δραστηριότητες που θα λάβουν στήριξη περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, οι επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας ή η βελτίωση των ικανοτήτων ΕΤΑ και καινοτομίας.

δ) Εμπόριο και συνεργασία με τρίτες χώρες

- Η πρόσβαση σε πρώτες ύλες και οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού στο εξωτερικό εμπόριο είναι ουσιαστικά στοιχεία για την εξασφάλιση του ενδεδειγμένου πλαισίου και περιβάλλοντος βάσει του οποίου οι επιχειρήσεις της ΕΕ θα συμμετέχουν στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.
- Η πρόοδος ως προς τις ελάχιστες διεθνείς απαιτήσεις στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας και ασφάλειας θα μπορούσε να συμβάλει στην καλύτερη εξισορρόπηση του παγκόσμιου πλαισίου για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

- Η τυποποίηση διευκολύνει το εμπόριο προϊόντων ξύλου και χαρτιού. Στο πλαίσιο της οδηγίας για τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών¹¹, τα εναρμονισμένα πρότυπα των ευρωπαϊκών προϊόντων επιτρέπουν την αμερόληπτη αξιολόγηση, σε ολόκληρη την ΕΕ, των τεχνικών επιδόσεων των προϊόντων δομικών κατασκευών, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων από εγχώρια και εισαγόμενη ξυλεία.
- Είναι επίσης σημαντική η συνεργασία με τρίτες χώρες για τα πρότυπα των προϊόντων δομικών κατασκευών από ξύλο, ιδίως με τις χώρες στις οποίες σημειώνεται αυξανόμενη ζήτηση προϊόντων ξύλου υψηλής ποιότητας. Με τον τρόπο αυτό, οι τρίτες χώρες ενδέχεται να αναγνωρίσουν και τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Ενέργεια

17. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να καταβάλλει προσπάθειες για να εδραιώσει και να εφαρμόσει μια στρατηγική πρόσβασης στην αγορά συνεκτική με τους στόχους της για ανάπτυξη και απασχόληση και για αειφόρο ανάπτυξη, εξασφαλίζοντας την πρόσβαση σε πρώτες ύλες σε διεθνές επίπεδο και στηρίζοντας την εξάλειψη των δασμολογικών και μη δασμολογικών φραγμών.

18. Η Επιτροπή θα ξεκινήσει διάλογο με τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες για να αντιμετωπιστούν τεχνικά θέματα, θέματα κανονιστικών ρυθμίσεων και άλλα συναφή ζητήματα.

ε) Επικοινωνία και ενημέρωση

- Η επικοινωνία και η εικόνα αντιπροσωπεύουν σημαντικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα των δασικών βιομηχανιών. Τα επίπεδα των γνώσεων για τα δασικά προϊόντα και τις δασικές βιομηχανίες πρέπει να βελτιωθούν.
- Είναι αναγκαία μέτρα επικοινωνίας που θα λαμβάνουν στήριξη και θα εφαρμόζονται από τον κλάδο, έτσι ώστε να τονίζονται τα χαρακτηριστικά του δασικού τομέα.
- Οι φορείς του δημόσιου τομέα, τα πανεπιστήμια και η βιομηχανία μπορούν να συνεισφέρουν στην ανάλυση και την αξιοποίηση των γνώσεων σχετικά με τις βιομηχανίες αυτές.

Ενέργεια

19. Τα κράτη μέλη, οι αρχές περιφερειακής αυτοδιοίκησης, τα ακαδημαϊκά και εκπαιδευτικά ιδρύματα θα κληθούν να συνεργαστούν στο πλαίσιο πολυεθνικών δικτύων με στόχο να αναλυθεί και να εξασφαλιστεί η παρακολούθηση των μακροπρόθεσμων αλλαγών στις δασικές βιομηχανίες.

¹¹ Οδηγία 89/106/ΕΟΚ.